AVİM Yorum • No: 2018 / 69 • Eylül 2018

VOSTOK 2018'DEN KALANLAR

Vuslat Nur ŞAHİN

.

Vostok-2018 askeri tatbikatı Rusya, Çin ve Moğolistanın katılımıyla Sibiryanın doğusunda 11 Eylülde başladı ve 17 Eylül tarihine kadar sürdü. Putin, 11 Eylülde başlayan tatbikatın ana etabını Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu, Çin Savunma Bakanı Wei Fenghe, Rusya Genelkurmay Başkanı Valeriy Gerasimov ve Moğolistan Silahlı Kuvvetler Birliği Komutanı Ganselem Lhagvasuren ile izledi[1]. Bu tatbikatı diğerlerinden ayıran en önemli özellik Sovyetler Birliği döneminde 1981 yılında yapılan 'Zapad-81' tatbikatından sonra Rusya'nın gerçekleştirdiği en büyük tatbikat olması[2].

Rusyanın kara hava ve deniz kuvvetleri tatbikata aktif katılım gerçekleştirdi. Rusya Savunma Bakanlığının açıklamasında "Tatbikatta yaklaşık 300.000 Rus asker, 1000'i aşkın uçak, helikopter ve insansız hava aracı, 36.000 tank, zırhlı araç ve diğer askeri araçlar, 80 gemi ve destek aracı yer alıyor" ifadeleri kullanıldı. Açıklamaya göre, tatbikat 11-17 Eylül tarihleri arasında Rusya'nın Uzak Doğu Bölgesi'ndeki topraklarında bulunan 5 askeri alan ve karasularında (Japon Denizi, Bering Denizi ve Ohotsk Denizi) gerçekleştirildi[3].

Bu tatbikatı birkaç açıdan incelemek faydalı olacaktır. İlk olarak Çin- Rusya arasındaki bağların gittikçe güçlendiğini gözlemlemekteyiz. Hali hazırda birçok uzmana göre gelecekte Kuşak- Yol Projesi yüzünden ve Rusyanın Hindistanın savunma sanayine verdiği destekten dolayı başta Orta Asya bölgesinde olmak üzere ciddi çıkar çatışmaları yaşaması beklenen bu iki ülke Vostok-2018de birlikte hareket ederek aralarındaki bağın gücünün ve stratejik öneminin farkında görünüyor. Vostok-2018in başlangıç tarihi olan 11 Eylül tarihinde Doğu Ekonomik Forumu da gerçekleşmişti[4]. İki ülke burada da birlikte hareket etmiştir. Bu birlikteliğin başlıca tetikleyicisi konumunda Amerika Birleşik Devletlerini görmek yanlış olmayacaktır. İki ülke bunun yanında belli başlı başka krizlerde de (Kuzey Korenin nükleer silahsızlanması vb.) birlikte hareket etmişlerdi. Bunun dışında bir diğer önemli siyasi husus ise Rusyanın ekonomik bunalımının ve maruz kaldığı ambargoların sonucunda Batıdan yüzünü çevirmeye başladığıdır. Avrupa Birliğiyle de bir dargın bir barışık ilişkilerinin ve yukarıda da sözü edilen Amerikan ambargosunun ardından gün geçtikçe daha Doğulu bir Rusya görmekteyiz. Şanghay İşbirliği Örgütündeki önemli rolü de düşünüldüğünde bu sonuç şaşırtıcı değildir. Tatbikat siyasi olduğu kadar pratik amaçlara da hizmet etmektedir. Çin neredeyse kırk yıldır herhangi sıcak çatışmanın parçası olmamıştır[5]. Vostok tatbikattan ziyade savaş oyunu şeklinde nitelendirilebilecek katılım ağına sahipti. Rus ordusunun üçte biri tatbikatlar süresince hazır bulunmuştu. Keza Çin

askeri birlikleri yaklaşık 3 bin 200 personel, 30 döner-kanatlı unsur ve 900 kadar kara harp platformu ile tatbikata katılmıştır[6]. Bu da Çinin askeri kapasitesini sahada görmesi açısından faydalı olmuştur. Moğolistanın neden Vostok-2018in parçası olduğunu merak edilebilir. En temel ve gerçekçi sebep coğrafyadır. Moğolistanın sadece iki komşusu bulunmaktadır. Bunlar da Çin ve Rusyadır. İki büyük ülke arasında konumlanmış olması jeopolitik konumunun çok hassas dengelerin üzerinde olduğu sonucunu doğurmaktadır. Moğolistan Üçüncü Komşu politikasına sahiptir ve Türkiye dahil bazı ülkeleri üçüncü komşusu ilan etmiştir[7]. Fakat bu politika onun bölgenin gerçeklerinden soyutlanabileceği anlamına gelmemektedir.

Bu büyüklükte bir tatbikat günümüzde Batının müttefiki konumunda bulunan özellikle Asya Pasifik ülkeleri tarafından tehdit olarak algılanabilecek özelliklere sahiptir. Bu ülkelerin içinde başlıcasının Japonya olacağını söylemek yanlış olmaz. Japonya her ne kadar son dönemde Rusya ve Çin ile hassas dengelere sahip ilişkisinde ilerleme kaydetmeye çalışsa da iki ülkeyle de sınır sorunları bulunmaktadır. Çinle Doğu Çin Denizi sorunu Rusyayla ise Kuril adaları sorunu Japonya için başlıca sınır sorunları arasındadır[8]. Çin ve Rusyanın gittikçe gelişen ve askeri sahaya da taşınan ilişkileri Japonya için sorun olabilme potansiyeli taşımaktadır.

Vostok-2018le ilgili dikkat çeken bir husus da tatbikatın tarihi olmuştur. Vostok-2018 tatbikatı NATO'nun, Ukrayna'da 3 Eylül'de başladığı ve 15 Eylül'e kadar sürdürdüğü 'Rapid Trident' (Hızlı Mızrak) tatbikatıyla aynı döneme gelmiştir. Hem Çin hem Rusya kanadından resmi açıklamalarla tatbikatın üçüncü bir kişiyi tarafı hedef almadığı açıklamaları yapıldı. Rusya Genelkurmay Başkanı Valeriy Gerasimov, tatbikatın hiçbir ülkeyi hedef almadığını, yalnızca savunma amaçlı olduğunu belirtirken, Çin Savunma Bakanı tatbikatın savunma ve karşı saldırı senaryolarına karşı yapıldığını açıkladı[9]. Ancak NATO, Vostok-2018 tatbikatının 'büyük çapta bir kriz için prova' olduğunu ileri sürdü. NATO Sözcüsü Diline White, tatbikat hakkında "Vostok-2018, Rusya'nın büyük çapta bir krize hazırlanmaya odaklandığını gösteriyor" ifadelerini kullandı[10]. Diğer yandan Rusya, NATO'nun sınırlarındaki varlığını arttırmasından dolayı duyduğu rahatsızlığı dile getiriyor.

Tatbikatta gözlemci olması için davet alan ülkelerden biri de Türkiye oldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Tahran Zirvesinden dönüş yolunda uçakta kendisine eşlik eden gazetecilerin sorularını yanıtladı ve bölgedeki gelişmeleri de değerlendirdi. Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar da Önümüzdeki günlerde Vostok 2018 tatbikatı yapılacak. Türkiyeyi de çağırdılar. Değerlendiriyoruz dedi. [11]. Türkiyenin Moskova Büyükelçiliği temsilcisi, Rus resmi haber ajansı Ria Novosti'ye yaptığı açıklamada, "Rusya Silahlı Kuvvetlerinin Vostok-2018 tatbikatına Büyükelçiliğimiz Askeri Ataşeliğinden bir heyet gözlemci olarak katılacak" dedi [12].

Rusya ve Çin cephesinden her ne kadar tatbikatın bir hedefi olmadığı açıklaması yapılmış olsa da Putin "Ülkemizin egemenliğini, güvenliğini ve ulusal çıkarlarımızı korumaya hazır olmak ve gerekirse müttefiklerimize destek vermek anavatanımıza olan borcumuzdur. Bu nedenle ordumuzu güçlendirmeye, yeni nesil silahlarla donatmaya, uluslararası askeri işbirliğini geliştirmeye devam edeceğiz" ifadelerini kullandı[13]. Birçok askeri uzmana göre tatbikata ilişkin en kritik hususlardan biri de nasıl bir senaryonun çalışılacağı. Daha önce belirtildiği üzere, tatbikat için hazırlanan kuvvetin büyüklüğü, Çin Halk Cumhuriyeti

birliklerinin de iştirak edecek olması gibi faktörler, birçok uzmanı küresel ölçekte bir harp senaryosunun gündemde olduğu değerlendirmesine sevk etmiştir[14]. Çin ve Rusyanın askeri ittifakı tartışmalı olsa da bu büyüklükte bir tatbikat ve olası sonuçları, Çinin aktif katılımının da sonucunda önümüzdeki gelişmeleri etkileyeceğe benziyor. Rusya Savunma Bakanı Orgeneral Sergey Şoygu, Rusya'da her 5 yılda bir büyük ölçekli askeri tatbikatların yapılmasının planlandığını söylemiştir[15]. Bu açıklama dünyanın yeni Vostok-2018'lere hazır olmasına işaret etmektedir. Rusyaya ambargo uygulayan, Çin ile ticaret savaşı başlatan Amerika Birleşik Devletlerinin, tarihi olarak birbirine rakip olan iki büyük komşu ülkeyi karşı bir cepheye ne ölçüde çektiğini zaman ve gelişmeler gösterecektir.

[1] "Sibirya'daki Savaş Oyununa Putin Komuta Etti (Vostok-2018 Tatbikatı Sürüyor)." NTV. Accessed September 18, 2018. https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/sibiryada-savas-oyunu-putin-komuta-etti-vostok-2018-tatbikati-suruyor,gc5W5NE93UCuC5VojJc-oQ.

[2] "Vostok 2018: Rusya Ve Çin'den 'Soğuk Savaş' Sonrasının En Kapsamlı Tatbikatı - BBC News Türkçe." BBC News. August 28, 2018. Accessed September 18, 2018. https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-45335072.

[3] Sputnik. "Rusya Yakın Tarihinin En Büyük Tatbikatına Başladı: Ordunun 3'te 1'i Tatbikatta." Sputnik Türkiye. September 12, 2018. Accessed September 18, 2018. https://tr.sputniknews.com/savunma/201809111035139359-rusya-yakin-tarihinin-en-buyuk-tatbikati/.

[4] Ogawa, Tomoyo, and OKI NAGAI. "Xi-Putin Summit in Vladivostok Highlights Common Front against US." Nikkei Asian Review. September 11, 2018. Accessed September 18, 2018. https://asia.nikkei.com/Politics/International-Relations/Xi-Putin-summit-in-Vladivostok-highlights-common-front-against-US2.

[5] Ibid

[6] "Russian War Games Prepared Chinese Troops for Battle, PLA Says." South China Morning Post. September 17, 2018. Accessed September 18, 2018. https://www.scmp.com/news/china/military/article/2164592/china-declares-vostok-2018-war-games-success-troops-are.

[7] "Mongolia's 'Third Neighbor' Foreign Policy." Asia Society. Accessed September 18, 2018. https://asiasociety.org/korea/mongolias-third-neighbor-foreign-policy.

[8] Ogawa, Tomoyo, and OKI NAGAI. "Xi-Putin Summit in Vladivostok Highlights Common Front against US." Nikkei Asian Review. September 11, 2018. Accessed September 18,

2018. https://asia.nikkei.com/Politics/International-Relations/Xi-Putin-summit-in-Vladivostok-highlights-common-front-against-US2.

[9] Westcott, Ben, and Matt Rivers. "Russia Kicks off Massive War Games, Hosts Putin-Xi Meeting." CNN. September 12, 2018. Accessed September 18, 2018. https://edition.cnn.com/2018/09/11/asia/xi-putin-china-russia-intl/index.html.

[10] Sputnik. "Rusya Yakın Tarihinin En Büyük Tatbikatına Başladı: Ordunun 3'te 1'i Tatbikatta." Sputnik Türkiye. September 12, 2018. Accessed September 18, 2018. https://tr.sputniknews.com/savunma/201809111035139359-rusya-yakin-tarihinin-en-buyuk-tatbikati/.

[11] "Rusya'dan 300 Bin Askerin Katılacağı Tatbikat Için Türkiye'ye Davet!" Www.haberturk.com. September 09, 2018. Accessed September 18, 2018. https://www.haberturk.com/rusya-dan-300-bin-askerin-katilacagi-tatbikat-icin-turkiye-ye-davet-2135704.

[12] "Türk Heyetinin Ne Zaman Katılacağı Belirtilmedi." Www.haberturk.com. September 11, 2018. Accessed September 18, 2018. https://www.haberturk.com/turkiye-den-gozlemciler-vostok-2018-tatbikatina-katilacak-2138437.

[13] Sputnik. "Putin: Vostok-2018 Tatbikatı, Rus Ordusunun Ciddi Tehditlere Karşı Koyabileceğini Gösterdi." Sputnik Türkiye. September 13, 2018. Accessed September 18, 2018. https://tr.sputniknews.com/savunma/201809131035181187-putin-vostok2018-tatbikat-rus-ordusunun-ciddi-tehdit-karsi-koyma.

[14] "Vostok 2018: Rusya Yeni Bir Askeri Ittifak Mı Ilan Ediyor?" Egypt Halts Operations at Gaza Border Crossing:Official. Accessed September 18, 2018. https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/vostok-2018-rusya-yeni-bir-askeri-ittifak-mi-ilan-ediyor/1248642.

[15] Sputnik. "Şoygu: Rusya'da Her 5 Yılda Bir Büyük Tatbikat Yapılacak." Sputnik Türkiye. September 16, 2018. Accessed September 18, 2018. https://tr.sputniknews.com/rusya/201809161035222094-soygu-rusyada-her-5yilda-bir-buyuk-tatbikat-yapilacak/.

Yazar Hakkında :

Vuslat Nur Şahin Orta Doğu Teknik Uluslararası İlişkiler ana dal ve Kurumsal Finans yan dal programlarından mezunudur. Halen Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler'de yüksek lisans öğrencidir.

Atıfta bulunmak için: ŞAHİN, Vuslat Nur. 2026. "VOSTOK 2018'DEN KALANLAR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 69. Eylül 18. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/VOSTOK-2018-DEN-KALANLAR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır